

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/31/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718206281
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8718206281.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Eduarda Valenčina vo veci starostlivosti o maloletého A. D. Š., V. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zast. opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Y., syna rodičov: matka R.. E. R., V.. XX.X.XXXX, P. V. K., L. XXX, zast. JUDr. Marcelom Mašanom, advokátom, Hviezdoslavova 2, Poprad, a otec I. Š., V.. XX.X.XXXX, B. P. V. K., L. XXX, zast. JUDr. Viktorom Novýsedlákom, advokátom, so sídlom L. Svobodu 2674/1, 058 01 Poprad, za účasti Okresnej prokuratúry Y., v konaní začatom na návrh matky o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 14P/304/2018-350 zo dňa 28.09.2021, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému A. vo vzťahu k úprave výživného.

2. Okresný súd Poprad ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. . Zaväzuje otca prispievať na výživu mal. A. D. Š., V. XX.XX.XXXX sumou 200,- eur mesačne od 13.12.2018, ktoré je otec povinný platiť do rúk matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred.

II. Z a p o č í t a v a otcovi sumu 3.953,- eur ako splatenú časť výživného za obdobie od 13.12.2018 do 30.9.2021.

III. Nedoplatok na výživnom za obdobie od 13.12.2018 do 30.9.2021 činí zo strany otca 2.647,- eur, ktorý zaväzuje otca zaplatiť do rúk matky do 90 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. V predmetnom konaní rozhodol súd prvej inštancie rozsudkom č.k. 14P/304/2018-65 zo dňa 28.11.2019 tak, že zveril maloleté dieťa do osobnej starostlivosti matky, zaviazal otca prispievať na jeho výživu sumou 400,- eur mesačne od 13.12.2018 do budúca. Zároveň určil dlžné výživné za obdobie od 13.12.2018 do 30.11.2019. Konanie o určenie výživného za obdobie od 25.10.2017 do 12.12.2018

zastavil, konanie o zákaze styku otca s dieťaťom zastavil a rozhodol o trovách konania. Voči uvedenému rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec, a to voči výrokom o úprave výživného. Odvolací súd uznesením č.k. 24CoP/71/2020-132 zo dňa 15.12.2020 zrušil rozsudok vo výrokoch o výživnom, dlžnom výživnom a trovách konania a uložil súdu prvej inštancie po vrátení veci náležite sa vyrovnáť s kritériami určenia vyživovacej povinnosti rodiča tak, ako mu to ukladá Zákon rodine.

4. Následne súd prvej inštancie rozhodol o výživnom a dlžnom výživnom napadnutým rozhodnutím. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, nevychádzal len z pandemických dávok, ktoré otec obdržal, ale priklonil sa k princípu potenciality príjmov, keďže otec uviedol, že do 1.6.2020, keď pracoval, jeho príjem činil v priemere 13,- K. za hodinu. Sám potvrdil, že pokiaľ riadne pracoval v predchádzajúcej firme, jeho mesačný príjem činil v priemere 2.500,- K. mesačne a aj v máji 2020, keď pracoval len jeden mesiac v rámci sezónneho kontraktu a brigády, dosiahol jeho mesačný príjem 1.000,- K.. Na pojednávaní sudu dňa 8.6.2021 potvrdil, že môže vykonávať akúkoľvek prácu a dokonca aj v mesiacoch 9/2020- 2/2021 mal občasnú prácu s príjmom okolo 300,- K. mesačne, teda mimo poberania dávky. Za daného stavu a s prihliadnutím na skutočnosť, že otec už dlhodobo žije a pracuje v zahraničí a to nielen v D., otázka potenciality jeho príjmu je teda zásadná a súd z tejto skutočnosti vychádzal, a preto stanovil výšku výživného v sume 200,- eur mesačne. Keďže súd stanovil otcovi výživné odkedy si ho preukázateľne neplnil, teda od 13.12.2018 do 30.9.2021, vznikol mu na výživnom nedoplatok, ktorý predstavuje matematický súčet jednotlivých mesačných plnení za uvedené obdobie, teda 33 mesiacov á 200,- eur, čo predstavuje sumu 6.600,- eur. Zhodným prehlásením oboch strán mal súd preukázané, že otec za rozhodné obdobie zaplatil na výživnom sumu 3.953,- eur. Spornou bola suma 1.457,- eur, ktorú uhradil otec dňa 5.12.2018. Keďže je nesporné, že rodičia nežili spolu od 13.8.2018, úhradu sumu 1.457,- eur ešte 5.12.2018 súd v žiadnom prípade nemohol akceptovať ako výživné do budúcnosti, avšak z tejto sumy zohľadnil sumu 200,- eur ako výživné za mesiac 12/2018 s prihliadnutím i na určité zvýšené výdaje z hľadiska vianočných sviatkov. Teda celková suma splatenej časti výživného predstavuje sumu 3.953,- eur, ktorú súd odpočítal od sumy, ktorú otec za rozhodné obdobie zaplatil mal /6.600,- eur/ a teda nedoplatok na výživnom predstavuje sumu 2.647,- eur.

5. Právne súd zdôvodnil svoje rozhodnutie ust. § 36 ods. 1, § 62 ods. 1-5 zákona č. 36/2005 Z.z. (ďalej len „zákon o rodine“).

6. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

II. Obsah odvolania otca a vyjadrení k odvolaniu otca

7. Proti rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec, a to voči výrokom I., II. a III. z dôvodu, že súd prvej inštancie nezistil skutkový stav, nevykonal navrhnuté dôkazy, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal absenciu zistenia komplexných osobných a majetkových podmienok u matky a otca, špecifikáciu výdavkov na maloleté dieťa a ich odôvodnenosť. Namietal, že súd vychádzal z tzv. princípu potenciality príjmov, pokiaľ ide o otca, avšak nevzal do úvahy skutočný stav, otcov príjem predstavuje priemerne 409,- eur mesačne, ktorý je občas zvýšený brigádami. Má dosiahnuté stredné vzdelanie s maturitou, nemôže vykonávať práce, ktoré si vyžadujú odbornú kvalifikáciu ktorou nedisponuje. Rovnako treba prihliadnúť na nepriaznivý trh s prácou v dôsledku pandémie a brexitu. Súd nevykonal dokazovanie na akej pracovnej pozícii je schopný otec maloletého sa zamestnať s poukazom na pracovnú prax a vzdelanie. Nevzal do úvahy otcove výdavky, ktoré neskúmal. Výživné ako ho určil súd prvej inštancie 200,- eur mesačne otec nie je schopný vzhľadom na svoje zárobkové a majetkové pomery platiť. Otec v roku 2019 dosahoval pomerne vysoké príjmy, čo nepopiera, avšak v dôsledku brexitu a pandémie COVID-19 o túto výnosnú prácu prišiel a dostal sa do systému sociálnej podpory, ktorú súdu preukázal vo výške 409,- eur mesačne. Namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné, v rozpore s ust. § 220 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Ďalšia jeho námietka smerovala voči určeniu dlžného výživného, keď súd vzal do úvahy platbu vo výške 3.953,- eur, čo je rozdiel oproti platbám deklarovaným otcom v celkovej výške 1.257,- eur, keďže súd platbu 1.457,- eur zo dňa 05.12.2018 akceptoval len vo výške 200,- eur za december 2018. Otec trvá na tom, že sumu 1.457,- eur je potrebné započítať do sumy výživného a navrhuje zrušiť napadnutý rozsudok a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Alternatívne zaviazat' ho platením výživného na maloleté dieťa v

sume 60,- eur mesačne a započítať otcovi sumu 5.210,- eur ako splatenú časť výživného od 13.12.2018 do 30.09.2021. Ďalej navrhuje zmeniť výrok III. tak, že otec nie je povinný zaplatiť žiaden nedoplatok na výživnom.

8. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že odvolanie považuje za neopodstatnené a navrhuje, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil v celom rozsahu.

9. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že považuje skutkový stav za dostatočne zistený a objasnený. Zdôraznila, že v súčasnosti je otec od novembra 2021 zamestnaný v zahraničí s príjmom približne 3.500 - až 4.000,- eura mesačne, navyše si stále neplní vyživovaciu povinnosť v rozsahu, v akom mu to určil súd, ani v rozsahu v akom to navrhoval. Ohľadne dlžného výživného, konkrétne sumy 1.457,- eur, ktorá bola uhradená zo strany otca matke dňa 05.12.2018, túto matku nepovažuje za výživné na maloleté dieťa, keďže vtom čase žili rodičia maloletého v spoločnej domácnosti, avšak akceptuje rozhodnutie súdu ohľadne započítania sumy 200,- eur z tejto sumy na výživné za mesiac december 2018.

10. Okresná prokuratúra Y. vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhla potvrdiť napadnutý rozsudok ako vecne správny.

11. Otec vo vyjadrení k vyjadreniam matky, kolízneho opatrovníka a prokurátora zotrval v celom rozsahu na svojej odvolacej argumentácii a predložil potvrdenie o návšteve školy jeho maloletej dcéry K. z Q. C. L. I. na preukázanie oprávnenosti jeho výdavkov z pohľadu výživného na maloletú K..

III. Hodnotenie odvolacieho súdu

12. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

13. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

14. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutočný stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo účastníkov na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, prvoinštančný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky).

15. Odvolací súd nezistil v tejto veci dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu. Práve pre správnosť a objektívnu argumentačnú presvedčivosť takto súdom prvej inštancie predstretých dôvodov by tak zásadne postačovalo len konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie odvolacím súdom odvolaním sa na ne (§ 387 ods. 2 CSP). Súd prvej inštancie vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné. Rozsudok okresného súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 220ods.2 CSP. Odvolací súd na

zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty otca v odvolaní.

16. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovacím rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku prvej inštancie, s ktorým tvorí jeden celok (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/40/2018 zo dňa 18.07.2018).

17. K odvolateľom namietanému odvolaciemu dôvodu, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, je potrebné uviesť, že vykonané dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti (§191 CSP) a vyhodnotenie uvedie v odôvodnení rozsudku. Voľné hodnotenie dôkazov neznamená ľubovôľu. Súd hodnotí jednotlivý dôkaz z hľadiska jeho dôležitosti, teda relevancie vo vzťahu k zisťovaným skutočnostiam, zákonnosti z pohľadu jeho získania, ako aj vykonania a z hľadiska pravdivosti, teda hodnovernosti jeho zdroja. Následne súd hodnotí všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. Súd k nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov môže v zásade dôjsť len nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, prípadne porušením pravidiel formálnej logiky. Posúdenie odôvodnených potrieb dieťaťa, ako aj možností, schopností a majetkových pomerov otca a jeho celkovej životnej úrovne a hodnotiace úvahy súdu, na základe správne a zákonne vykonaných dôkazov bez mylnej interpretácie z nich vyvedených skutočností však nie je možné považovať za nesprávne skutkové zistenie.

18. Vo vzťahu k odvolacím námietkam otca odvolací súd v prvom rade zdôrazňuje, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované zákonné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani aby prebral a riadil sa ním predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj napr. IV.ÚS 252/2004, I.ÚS 50/2004, II.ÚS 3/1997, II.ÚS 251/2003). Za porušenie tohto základného práva teda nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí po vykonaní dôkazov a ich vyhodnení, skutkový (skutočný) stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodne za predpokladu, že jeho skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu súdom by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam. Stručne možno zhrnúť, že odlišný názor účastníka konania vo vzťahu k hodnotiacemu úsudku súdu nečiní rozsudok nepreskúmateľným ani nezákonným. Napokon je potrebné dodať, že terajšia právna úprava vyplývajúca z Civilného sporového poriadku, konkrétne z ust. § 387 ods. 3 umožňuje odvolaciemu súdu zaoberať sa vo vlastnom odôvodnení rozhodnutia aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie, z čoho vyplýva, že zákonodarca čiastočnú neodôvodnenosť rozhodnutia nepovažuje za takú vadu konania, ktorá by účastníkom konania odníkala možnosť konať na súde, a to obzvlášť s poukazom i na ustanovenia Civilného mimosporového poriadku, v rámci ktorého odvolací súd nie je viazaný jednak odvolacími dôvodmi a ani rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

19. Spornou otázkou výkonu rodičovských práv a povinností však naďalej ostáva výška vyživovacej povinnosti otca. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu mal. syna sumou 200,- eur mesačne. Pri rozhodovaní zohľadnil odôvodnené potreby mal. dieťaťa aj príjmové pomery otca, ako mu to ukladá ust. § 75 ods. 1 zákona o rodine. Otec s rozhodnutím súdu nesúhlasí, preto odvolaním navrhuje jeho zmenu spôsobom uloženia mu povinnosti prispievať na výživu maloletého sumou 60,- eur mesačne, alternatívne navrhuje otec napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej

inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V kontexte uplatnených odvolacích námietok otca vyjadrujúcich nesúhlas so skutkovými zisteniami a právnym záverom súdu prvej inštancie vo vzťahu k rozsahu výživného skúmal odvolací súd primeranosť určenej sumy vyživovacej povinnosti otca v nadväznosti na jeho možnosti a schopnosti, ako aj určenie dlžného výživného.

20. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že rodičia maloletého A. nežijú v spoločnej domácnosti od 13.12.2018, kedy matka s dieťaťom opustila spoločnú domácnosť. Okrem maloletého A. má matka ďalšiu vyživovaciu povinnosť k mal. S. Z. R., V. XX.XX.XXXX, je poberateľkou rodičovského príspevku a zároveň je spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti A. E., T..I..N.. Otec dlhodobo pracuje v zahraničí (E., X., V., D.). V správe pre kolízneho opatrovníka deklaroval príjem v X., predpokladaný 2.500,- eur mesačne. Na pojednávaní dňa 29.01.2019 uviedol, že pracoval ako SZČO v odbore stavebníctvo na objednávky, staval veľkoprošné stavby v V., 25 rokov sa pohybuje v lyžiarskom svete, nastavuje lyžiarky v D., X. s tým, že bol schopný zarobiť aj 3.000,- eur mesačne. Jeho argumentácia spočívala v tom, že uvedenú činnosť vykonával do opustenia spoločnej domácnosti. Tvrdí, že neplatil odvody, neprispieval, od kedy spolu nevedú spoločnú domácnosť na výživu dieťaťa a tiež potvrdil, že mu bol odobratý vodičský preukaz a bol trestne stíhaný pre neplnenie vyživovacej povinnosti. Od 14.10.2019 žije otec vo L. P., kde pracoval do mája 2020 s príjmom od 1.288,- eur do 3.581,- eur. Od júna 2020 prestal pracovať a jeho príjem pozostával z krátkodobých brigád. Tvrdil, že od 01.06.2020 požiadal o sociálnu dávku, že môže vykonávať akúkoľvek prácu, a že od septembra 2020 do februára 2021 vykonával občasné brigády s príjmom v priemere 300,- K. mesačne, na úrade práce na Slovensku nie je evidovaný, pretože nemôže poberať dávku aj v D. aj na Slovensku, a poukázal na skutočnosť, že zamestnania sa nevzdal sám, ale bolo to zapríčinené pandemickou situáciou COVID-19, a tiež skutočnosťou, že spoločnosť, pre ktorú pracoval, sa dostala do existenčných problémov. V súčasnosti je poberateľom sociálnej dávky vo výške 409,- eur. Okrem maloletého A.F. má vyživovaciu povinnosť aj voči maloletej K. Š., V. XX.XX.XXXX, na ktorú prispieva sumou mesačne 150,- eur. V rokoch 2014 - 2015 pracoval pre obchodnú spoločnosť v D., neskôr na V. O., v roku 2015/2016 pracoval v D., v roku 2017/2018 pre spoločnosť Y. B.D. v obchode s požičovňou. Od 22.12.2019 pracoval v penzióne v T., má nedoplatok na zdravotnom poistení cca 3.000,- eur, nie je vlastníkom žiadnej nehnuteľnosti. Počas konania otec svoje príjmy nezdokladoval. Trestným rozkazom Okresného súdu Poprad č.k. 5T/55/2018 - 150 zo dňa 17.05.2018 bol uznaný vinným z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, 3 písm. b/ Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 1 roka s podmieneným odkladom vo výmere 18 mesiacov a bol povinný uhradiť matke jeho ďalšieho dieťaťa K. Š., V. XX.XX.XXXX, sumu 8.599,05 eura.

21. Vo vzťahu k vyživovacej povinnosti otca voči maloletému dieťaťu ďalej zo skutočného stavu vyplýva, že súd prvej inštancie uznesením č.k. 14P/304/2018 - 221 zo dňa 23.03.2021 v spojení s uznesením odvolacieho súdu č.k. 21CoP/55/2021 - 265 zo dňa 25.05.2021 zaviazal neodkladným opatrením otca prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 200,- eur mesačne.

22. Námietky otca sa týkajú skutkových otázok zistenia jeho reálnych možností a schopností, správnosti záveru prispievať na výživu maloletého dieťaťa v súdom určenej výške.

23. Odvolací súd považuje súdom prvej inštancie určenú sumu 200,- eur mesačne na mal. dieťa za adekvátnu jeho potrebám s poukazom na schopnosti a možnosti otca. Je nepochybné, že výživné v prepočte 6,66 eur na deň (200/30 dní) je pri aktuálnych cenách nevyhnutných výdavkov maloletých na bývanie, potraviny, drogériu, oblečenie a obuv, lieky, školné a školské potreby primerané do takej miery, že nie je potrebné podrobne dokazovať existenciu a výšku týchto výdavkov ako sa domáhal otec. Matkou prezentované výdavky na zabezpečovanie výživy mal. dieťaťa nevybočujú z rámca potrieb iných detí na rovnakom stupni školského vzdelávania, preto o ich výške nemal pochybnosti ani odvolací súd. V súčasnej spoločenskej situácii, charakteristickej výraznou infláciou a významným nárastom cien základných potravín, je dôvodné očakávať, že výživné bude z veľkej časti spotrebované práve na stravné. Opomíňať nemožno ani ošatenie či obuv, ktoré vyžadujú častú obmenu pre rýchly fyzický vývin mal. dieťaťa, typický pre jeho vek. Z uvedených skutočností nie sú odôvodnené potreby mal. dieťaťa tým kritériom, ktoré by malo dôvodiť znížiť súdom určenú vyživovaciu povinnosť otca.

24. Odvolací súd nenašiel iné dôvody pre posúdenie vo vzťahu k skutkovému záveru ani ohľadne príjmov otca, a teda jeho schopností a možností. Súdom prvej inštancie správne pri určení výšky výživného v rámci zisťovania skutočného stavu sa zameril a vyhodnocoval aj otázku potenciality príjmu otca.

Konštatoval, že nevychádzal len z pandemických dávok, ktoré otec obdržal, ale poukázal na jeho tvrdenia, že do 1.6.2020, keď pracoval, dosahoval príjem v priemere 13,- K. za hodinu a pokiaľ riadne pracoval, dosahoval mesačný príjem v priemere 2.500,- K., v máji 2020 v rámci sezónneho kontraktu a brigády bol schopný dosahovať mesačný príjem 1.000,- K., zároveň sám potvrdil, že môže vykonávať akúkoľvek prácu a dokonca aj v mesiacoch 9/2020-2/2021 mal občasné práce s príjmom okolo 300,- K. mesačne, teda mimo poberania dávky. Otec teda nepreukázal, že príjmy, aké dosahoval v minulosti, nemôže dosahovať aj v súčasnosti. U otca skutočnosť, že v dôsledku Brexitu a pandémie COVID-19 o prácu prišiel a dostal sa do systému sociálnej podpory (409,- eur mesačne), sama o sebe nemá dostatočnú vypovedaciu schopnosť o výške jeho zárobku pre účely určenia výšky výživného pre maloleté dieťa, neposkytuje dostatočný obraz o jeho schopnostiach a možnostiach ako povinnej osoby výživné platiť. Akceptovanie takéhoto prístupu súdom by vytvorilo pre otca situáciu, v ktorej by on svojvoľne určoval stav a úroveň svojich príjmových pomerov a mal. dieťa by bolo postavené do celkom zjavne nevýhodnejších podmienok. Išlo by v podstate o faktickú nerovnosť strán, čo by bolo v zrejmom rozpore s naším právnym poriadkom. Podstatné je tiež, že podľa konštatácie právneho zástupcu otca na pojednávaní konanom dňa 23.03.2021, do júna 2020 dosahoval otec príjem od 1.288,- eur do 3.581,- eur (aritmetický priemer uvedených hraníc týchto príjmov pritom predstavuje sumu 2.434,50 eur), otec sa aj naďalej zdržiava v P., pričom v súvislosti s Brexitom nepreukázal v celom konaní ako konkrétne tento ovplyvnil jeho život. Odvolací súd musí opätovne konštatovať, že otec nepreukázal objektívne, že bez vlastného zavinenia, stratil príjem a nedokáže sa zamestnať a skutočnosť že si privyrába len brigádnickými činnosťami, nasvedčuje tomu, že nevyužíva plnohodnotne svoj pracovný potenciál, ani pracovný čas. Bez osvedčenia príčinnej súvislosti Brexitu s poklesom príjmu otca, odvolací súd zohľadňuje potencialitu otca dosahovať príjem, pričom túto kvantifikuje na základe jeho predchádzajúcich pracovných skúseností.

25. Kritérium uvedené v ustanovení § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania zárobku, majetkového prospechu a prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie, predstavuje všeobecnú úpravu pre všetky druhy vyživovacej povinnosti.

26. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Princíp potenciality príjmov je inštitútom výrazne ochraňujúcim záujmy oprávneného, zákon umožňuje hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Dôvody sú v existenčnom charaktere výživného a v potrebe zabrániť povinnému, aby svojím konaním znižoval jeho rozsah. V rámci výpočtu zákon uvádza vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania, zárobku a majetkového prospechu.

27. Potencialita príjmov znamená v reálnom použití v súlade s právnou normou situáciu, kedy povinný nevyvíja dostatočnú aktivitu k tomu, aby svoje maloleté dieťa zabezpečil, aby maloleté dieťa malo uspokojené základné potreby, ktoré súvisia s jeho výživou a aj potreby, ktoré nie sú základné, ktoré sú nad rámec, ale súvisia s uspokojovaním možnosti, ktoré prináležia veku a potrebám maloletého dieťaťa. Potencialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období. Ak otec nepreukázal svoje tvrdenia o znížení príjmu, vychádzal odvolací súd z obsahu predloženého súdneho spisu. Otec aj podľa vlastných tvrdení disponoval dostatočným príjmom, presahujúcim v jednotlivých mesiacoch aj sumu 3.000,- eur, pričom zároveň sa sám vyjadril, že suma 200,- eur ako výživné pre mal. A. je primeraná.

28. Na závere o správnosti napadnutého rozhodnutia nič nemenia opatrenia súvisiace s pandemiou COVID-19, v dôsledku ktorých je príjem otca ovplyvnený, pretože trvali len pár mesiacov, nešlo o trvalú

zmenu, ktorá preukázateľne ovplyvnila pomery otca do takej miery, ktorá by mu znemožňovala plniť si vyživovaciu povinnosť v určenom rozsahu.

29. Odvolací súd neprihliadol na odvoláciu námietku otca, že matkin príjem nebol náležite zistený. Zákonná vyživovacia povinnosť oboch rodičov neznamená mechanickú rovnosť, ako sa mylne domnieva otec maloletých. Odvolací súd reflektuje, že matka je poberateľkou rodičovského príspevku a zároveň je spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti A. E., T.I..N.. Podstatné je, že matka poskytuje maloletému osobnú starostlivosť, ktorú možno stavať na roveň peňažného plnenia, zároveň uhrádza výdavky spojené s chodom domácnosti, členom ktorej je aj maloleté dieťa a svoju vyživovaciu povinnosť si voči maloletému plní dobrovoľne zabezpečením všetkých jeho potrieb.

30. Odvolací súd má za to, že suma 200,- eur na mal. dieťa je náležitým vyjadrením práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni povinného rodiča a to aj s prihliadnutím na jeho ďalšiu vyživovaciu povinnosť, pretože v konaní mal súd zistený minulý príjem otca aj jeho vlastné vyjadrenia k výške vyživovacej povinnosti, ktoré boli zohľadnené. Odvolací súd súčasne zohľadnil osobnú starostlivosť matky o maloleté dieťa, ktorú stavia na roveň materiálneho plnenia. Rovnako zohľadnil hradenie nákladov spojených s bývaním, ktoré pripadajú na maloletého a uhrádzanie nákladov na jeho odôvodnené potreby. Námietky otca o jeho neschopnosti dosahovať vyšší príjem neobstoja, zo strany otca neboli predložené dôkazy, ktoré by preukazovali jeho tvrdenia.

31. Ani ďalšie odvolacie námietky otca nespochybnili vecnú správnosť rozsudku v napadnutých častiach týkajúcich sa dlžného výživného. Odvolací súd dôsledne preskúmal výpočet dlžného výživného a dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne stanovil otcovi dlžné výživné za obdobie od 13.12.2018 do 30.9.2021, a ustálil dlžné výživné ako matematický súčet stanoveného výživného za rozhodné obdobie (33 mesiacov x 200,- eur, t.j. 6.600,- eur), od ktorého odpočítal a zohľadnil preukázané plnenia otca na výživu dieťaťa za preskúmané obdobie (suma 3.953,- eur). Vo vzťahu k spornej sume 1.457,- eur, ktorú uhradil otec dňa 5.12.2018, odvolací súd považuje za správnu argumentáciu súdu, že je nesporné, že rodičia nežili spolu od 13.8.2018, preto sumu 1.457,- eur súd nemohol akceptovať ako výživné do budúcnosti, okrem zohľadnenej sumy 200,- eur ako výživné za mesiac december 2018. Následne odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie pri jeho výpočte postupoval v zmysle zákona a vypočítal ho matematicky správne, celková suma splatenej časti dlžného výživného za rozhodné obdobie predstavuje sumu 3.953,- eur, ktorú súd odpočítal od sumy, ktorú otec za rozhodné obdobie zaplatiť mal /6.600,- eur/ a teda dlžné výživné predstavuje sumu 2.647,- eur. Čo sa týka splatnosti dlžného výživného, súd je povinný postupovať podľa § 232 ods. 3 CSP a zároveň je povinný prihliadnuť aj na postoj povinného k plneniu, ako aj na to, či povolenie výhody splátok nebude mať ťaživý dopad na mal dieťa, prípadne či je možné od neho spravodlivo žiadať strpenie plnenia v splátkach alebo dlhšej ako zákonnej lehote. Odvolací súd vzhľadom k povahe pojednávanej veci, priznanému nároku, dĺžke rozhodovania o návrhu nepovažuje za spravodlivé priznať výhodu splátok, pretože otcovi muselo byť zrejmé, ako si plní vyživovaciu povinnosť a pri primeranej prezieravosti si mohol predbežne vyčísliť dlžné výživné a vytvárať úspory na úhradu dlžného výživného. Z uvedeného dôvodu potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o jeho povinnosti zaplatiť dieťaťu dlžné výživné do 90 dní od právoplatnosti rozsudku. Matka maloletého nebola zvýhodnená splátkami a musela uspokojovať potreby maloletého v momente ako vznikali, prípadne si vedenie domácnosti prispôsobovať tak, aby na ich úhradu mala. Súdom upravená splatnosť dlžného výživného spĺňa účel výživného, pretože výživné má slúžiť na úhradu potrieb dieťaťa práve vtedy, keď ich najviac potrebuje. Zároveň poskytuje otcovi primeraný čas na zabezpečenie sumy dlžného výživného. Pre úplnosť je potrebné dodať, že rozsudky o výživnom sú vykonateľné ich doručením (§ 44 CMP), čím zákonodarca opätovne zdôrazňuje prioritu plnenia výživného vo vzťahu k iným záväzkom povinného.

32. Za daného stavu odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok vo výrokových o úprave vyživovacej povinnosti voči mal. dieťaťu; o započítaní sumy 3.953,- eur ako splatenej časti výživného za obdobie od 13.12.2018 do 30.9.2021; o dlžnom výživnom; o trovách konania ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP. Odvolací návrh odvolateľa na zmenu vyživovacej povinnosti považoval odvolací súd za rozporný s najlepším záujmom maloletého, ohrozujúci riadne uspokojovanie jeho odôvodnených potrieb, a zostrenú nevyváženosť v plnení si rodičovských povinností k maloletému dieťaťu.

33. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1 CSP, pretože ide o konanie, v ktorom si každý z účastníkov platí trovy konania sám (§ 49 CMP) a žiaden z nich nemá ani nárok na ich náhradu od iného účastníka ak nie sú splnené podmienky pre aplikáciu výnimiek podľa § 53 CMP alebo podľa § 55 CMP. V danej veci si priznanie náhrady trov konania nevyžadovali okolnosti prípadu a z nich plynúca potreba spravodlivého usporiadania veci.

34. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 759/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).